

Opening 11-daagse Vlaanderen Feest
n.a.v. de uitreiking van de Orde van de Vlaamse Leeuw aan Nelly Maes
in Sint-Niklaas op 28 juni 2014

Vorige week woonde ik een lezing bij van een vermaard prof. kunstgeschiedenis aan de VUB over Moderne Kunst. Hij liet 30 van de volgens hem meest belangrijke moderne kunstwerken zien. Onder hen: één vrouw.

Waarom zijn zo weinig nochtans getalenteerde kunstenaressen bekend en gelauwerd? Kunt u - zo voor de vuist weg - 10 vrouwelijke kunstenaressen opnoemen? En 10 mannelijke? En mag ik nog een stapje verder gaan? Kunt u voor de vuist weg 10 bekende en verdienstelijke mannen in de Vlaamse Beweging opnoemen? En 10 bekende en verdienstelijke Vlaamse vrouwen?

Dat laatste is echt niet evident.

Daarom is vandaag voor mij, voorzitter van de 11-daagse Vlaanderen Feest, meer dan een heugelijke dag. En wel om drie redenen.

EEN

Vandaag kunnen we éindelijk een vrouw aan de lijst van Ordedragers toevoegen.

Dat Nelly Maes er tot op heden nog niet heeft in gestaan, is naar mijn bescheiden mening evenzeer te zoeken in de barrière van het zogenaamde 'glazen plafond' dat zoveel vrouwelijke schilderessen, componistes, auteurs, academici, vrouwelijke Vlaamse Bewegers e.a. ervaren. Nochtans leerde ik van de Franse filosofe Simone De Beauvoir "Une femme est un homme comme un autre". Maar alle gekheid op een stokje: Nelly Maes is zonder twijfel een toonzetter in een baanbrekende generatie die belangrijke zaken voor vrouwen mee op de politieke agenda heeft geplaatst. En ze mag met recht en reden ook beschouwd worden als een 'passionaria' voor de vrouwenemancipatie in Vlaanderen. Ze bracht bijvoorbeeld als eerste moeder met jonge kinderen een totaal nieuw geluid in het Belgische Parlement van de jaren '70. En ze stond er ook op om met haar meisjesnaam aangesproken te worden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Dit tot dan ongeziene unicum ontlokte aan de toenmalige Kamervoorzitter Louis Major de intussen legendarische uitspraak 'dat wijven niet zoveel complimenten moeten maken'.

TWEE

Vandaag is om nog een andere reden een heugelijke dag. Het is vandaag ook de start van onze 11-daagse naar aanloop van onze Vlaamse feestdag. Van nu tot en met 11 juli willen we aan de hand van een positief project een positief Vlaams verhaal vertellen over de verbondenheid tussen alle Vlamingen.

En waar kunnen we daarmee beter starten dan hier in Sint-Niklaas, het dynamische hart van het Waasland en van alle markten thuis. Mevrouw de schepen, hartelijk dank voor de geboden gastvrijheid in uw prachtige stad.

Geachte aanwezigen

Hebt u de laatste weken ook gezien met welke emotie de voetbalcommentatoren het enthousiast vlaggengezwaai en met tranen in de ogen de 'a capella' gezongen volksliederen toejuichten? Ik ben benieuwd of de media tijdens de 11-Daagse de Vlaamse Feestvreugde met evenveel

ontroering in beeld zullen brengen. Of zullen de meeste commentatoren opnieuw uithalen naar het verkrampt en voorbijgestreefd nationalisme en vendelgezwaai zoals ze bij het wielrennen nogal eens doen?

En er zal gefeest worden in Vlaanderen! Zowel tijdens de meer dan 1.500 lokale initiatieven in bijna alle Vlaamse gemeenten als tijdens de initiatieven van bijna alle Vlaamse steden en gemeenten als tijdens de evenementen die we zelf met onze Beweging Vlaanderen-Europa organiseren zoals bijvoorbeeld

- de uitreiking van de Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling aan Jan Caeyers op 10 juli in Brugge
- de uitreiking van de Gulden Spoor voor Maatschappelijke Uitstraling aan Jef Gabriëls op 11 juli in Kuringen
- de uitreiking van de Gulden Spoor voor Economische uitstraling aan Hein Deprez in Antwerpen op 11 juli.

Daarnaast zijn er natuurlijk ook onze gratis openluchtconcerten van Vlaanderen Muziekland met vooral Nederlandstalige muziek. Op zondag 6 juli zijn we hier opnieuw te gast op de grootste markt van Vlaanderen. Nagenieten kan tijdens de uitzending van het Vlaanderen Muziekland-concert op zaterdag 12 juli. Dat de VRT deze laagdrempelige concerten uitzendt, is niet onbelangrijk als je bedenkt dat het populaire Vlaamse muziekgenre - toch goed voor bijna 9 % van de albumverkoop - op de radio amper 3% van de uitzendtijd krijgt.

Bij dit alles hebben we één rode draad voor ogen: de Vlaamse identiteit en cultuur evenals onze Nederlandse taal als een positief en inclusief verhaal onder de aandacht te brengen.

Eigen identiteit, eigen cultuur en eigen taal blijven de fundamenteën van onze samenleving maar die worden in de media meer en meer ter discussie gesteld. Taal en identiteit zijn nochtans zeker in ons land sterk met elkaar verbonden. De vermaarde historicus Pieter Geyl zag in de taalgemeenschap zelfs de belangrijkste en duurzaamste bron van nationale integratie en culturele identiteit. In de eerder deze week digitaal verstuurd - schitterende - nieuwsbrief 'Taalunie: Bericht' van de Nederlandse Taalunie verscheen een verwijzing naar een artikel van prof. Wim Couwenberg in het tijdschrift *Ons Erfdeel*: "Ik behoor zelf tot de stroming die de eigen taal rekent tot een belangrijke identiteitsbepalende factor en die taal niet wil prijsgeven. Ik steun met het oog hierop ook het Actiecomité Nederlands zijn strijd om de taaleenheid van Nederland en Vlaanderen in stand te houden. Opkomen voor de eigen taal kan prima samengaan met een gelijktijdige inzet voor de ontwikkeling van een federaal Europa en met de erkenning van een mondiaal integratieproces waarin die eigen identiteit relevant blijft als kenmerkend bindmiddel."

Mag ik van deze gelegenheid misbruik maken om u op te roepen de digitale petitie *Nederlands Van zelf sprekend* alsnog te tekenen, net als de meer dan 5.000 Vlamingen en Nederlanders die u al voorgingen? De initiatiefnemers overhandigden de lijst met ondertekenaars recentelijk aan Geert Joris, de algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie, die in een gesprek de bezorgdheid rond het Standaardnederlands erkende en beloofde er meer op in te zetten.

Hoopgevend is in elk geval de ondertitel die de Taalunie vorige week koos:

Taal:unie. Meer waarde voor/ met het Nederlands

Geert Joris, algemeen secretaris van de NTU, zegt het zo: "De Taalunie wil makelen en schakelen. Partijen bij elkaar brengen en meerwaarde creëren. Meer waarde" kan aan elkaar of in 2 woorden gelezen worden. Als organisatie creëren we meerwaarde voor het Nederlands. Kennis van het Nederlands geeft je een meerwaarde (meer waarde met het Nederlands). Ofwel: taal schept kansen."

De Franse cultuurfilosoof Alain Finkielkraut, een Pools-Joodse immigrant en oud 68-er, stelt in zijn boek "La défaite du pensée" dat de intellectuele elite in zijn land het onderwijs en het culturele erfgoed naar de verdommenis helpt. Ze doet dit vanuit een ver doorgedreven cultuurrelativisme

of erger nog vanuit de angst voor het eigene, oikofobie. Ook de pers doet daaraan mee. Een voorbeeld uit eigen land illustreert deze stelling. Wanneer een oud-Syriëstrijder 2 mensen in een Joods museum vermoordt, spreekt men van een eenzame wolf zonder maatschappelijke bindingen. Wanneer iemand met krijt het woord 'neger' op een huis schrijft, spreekt men van een evolutie naar een racistische maatschappij waar de Vlaamse politieke onderstroom verantwoordelijk zou voor zijn.

In het postmoderne denken van de huidige linkse cultuurdragers ligt het idee van een Vlaamse identiteit moeilijk. Dat is niet overal zo. Denk maar aan het linkse Catalonië dat een sterk ontwikkelde eigen identiteit heeft en waar het gebruik van de Catalaanse taal door de linkse deelstaatregering sterk gepromoot wordt.

De linkse culturele elite in Vlaanderen verliest uit het oog dat identiteit gemeenschapsvormend is. De vraag "Wie ben ik?" is bovendien een blinde vlek binnen het huidige sociaaleconomisch denken. Alles wat met identiteit te maken heeft, wordt weggegomd. Culturo's hebben wel een vage 'belgitude' die wordt opgeklopt door de media. Denk maar aan de huidige voetbalgekte, mede dank zij de massaal uitgedeelde gratis vlaggen van een frisdrank- en biermerk. Het Belgische politieke systeem is nochtans een ongelooflijk uitsluitingssysteem, toont prof. Els Witte aan in haar recentelijk verschenen boek *'Het verloren koninkrijk'* over het orangisme. België is niet in harmonie ontstaan. De Belgische revolutie is veel gewelddadiger dan historici vroeger durfden toe te geven en het heeft heel lang geduurd alvorens de revolutie ten einde was.

Columniste Tinneke Beeckman schreef over het aspect identiteit recentelijk een aantal interessante columns, deze week nog in De Morgen onder de titel 'Geen linkse strijd zonder identiteit'. Ik citeer er één zin uit: "Het drama van Europa is dat de angst voor enggestig nationalisme ook elke positieve invulling van de noodzakelijke Europese identiteit onmogelijk maakt." In een eerder verschenen column schreef ze: "Het gevoel heerst dat de ietwat officiële cultuur en identiteit per definitie 'traditie' betekenen, en dat je je er dus best van afkeert, wil je een beetje (post)modern zijn. Dat het Vlaamse culturele erfgoed niet meer wordt geapprecieerd, is dus dramatisch, zelfs voor de kritische geesten. Kritiek vraagt nu eenmaal méér dan sentimentele reacties vanuit afkeer of schaamte. En het wil méér dan de stelselmatige afbraak van elke politieke gemeenschap zoals avant-garde-kunstenaars het graag zouden willen. Dat de samenleving steeds meer divers wordt, is geen excuus voor culturele nalatigheid: diversiteit vergroot het belang van cultureel erfgoed, zowel voor de oude als voor de nieuwe inwoners."

Geachte dames en heren

Sta af en toe eens stil zodat je ziel je kan inhalen, zegt een Chinees spreekwoord. En dat is onder meer wat de Beweging Vlaanderen-Europa met Vlaanderen Feest! probeert te bereiken op momenten en bij gelegenheden als deze.

Nadenken en stilstaan

bij wat dank zij de inzet van vorige generaties is opgebouwd,
bij hoe we voor Vlaanderen het begrip solidariteit kunnen invullen,
bij hoe we weer burgers dichter bij de politiek kunnen brengen,
bij hoe we goed geëngageerd en democratisch onderwijs in het Nederlands kunnen behouden tegen de pletwals van het Engels,
bij de vaststelling dat er nu een hele nieuwe generatie studenten en onderzoekers opgroeit die nog nooit iets in het Nederlands geschreven hebben,
bij de vraag of we ons moeten neerleggen bij het Engels als universeel en exclusief communicatiemiddel in de wetenschap om ons in de wetenschappelijke *ratrace* staande te houden en zo het einde van het Nederlands als onderzoeks- en cultuurtaal riskeren,

of bij hoe we een positief Vlaams project ook bij de cultuurdragers en de media ingang kunnen doen vinden en bij zoveel andere aspecten die voor ons Vlamingen vandaag en morgen belangrijk zijn.

Kortom, veel stof om bij stil te staan. De periode Vlaanderen Feest! is daarvoor een uitstekende gelegenheid.

Geachte dames en heren

DRIE

Rest mij enkel nog reden nummer drie te noemen waarom dit vandaag een heuglijke dag is.

Ik mag u voor heel binnenkort al een prettige Vlaamse feestdag toewensen.

Onthoud het: de feestdag van de Vlaamse samenhang.

Mijn feestdag, úw feestdag... ónze feestdag.

An De Moor
Voorzitter Vlaanderen Feest!
Voorzitter Beweging Vlaanderen-Europa